

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Názov projektu	E-learning vo výchovno-vzdelávacom procese
Kód ITMS projektu	26110130184
Kód výzvy	OPV-2008/1.1/03-SORO
Číslo Zmluvy o poskytnutí NFP	142/2009/1.1/OPV
Prijímateľ	Základná škola Námestovo – Komenského ul. Komenského 495/33, 029 01 Námestovo

Učebné osnovy zo zemepisu pre 8.ročník ZŠ

(Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 3. apríla 1997 rozhodnutím číslo 1640/97 – 151 s platnosťou od 1. septembra 1997.)

Inováciu obsahu učebných osnov koordinovala: RNDr. Mária Nogová)

September 2010

Inováciu obsahu učebných osnov koordinovala: RNDr. Mária Nogová

Škola :	Základná škola, Komenského 495 /33, Námestovo
Časová dotácia:	2 hod./týždenne, 66 hodín ročne
Vzdelávacia oblasť:	Človek a spoločnosť
Predmet:	ZEMEPIS
Ročník:	ôsmy

1. Charakteristika predmetu

Geografia je vedný odbor, ktorý skúma krajinu, zákonitosti jej usporiadania a možnosti využitia krajiny človekom. Zaoberá sa väzbami spoločnosť a prostredie. Vzhľadom na narastanie problémov, vyplývajúcich z aktivít človeka a ich vplyvu na prírodné prostredie i na spoločnosť, geografia reaguje na zmeny v priestore a pomáha ich riešiť.

Dôležitým cieľom je naučiť žiakov chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami. Pritom je dôležité mať dostatočné vedomosti o svojej vlasti, vážiť si prostredie, v ktorom žijeme a zachovať si svoju kultúru a národnú identitu v európskom priestore.

Základom obsahu vyučovania zemepisu v základnej škole je regionálna geografia. V regionálnej geografii sveta je obsah zameraný na charakterizovanie polohy, prírodných pomerov, obyvateľstva a hospodárstva.

2. Ciele predmetu

Všeobecným cieľom vyučovania zemepisu v základnej škole je postupne a vekuprimerane sprostredkovať žiakom poznatky o základných zákonitostiach stavu a vývoja krajiny a rozmiestnení jej rôznych typov v priestore. Žiaci získajú základné poznatky z fyzickej, humánnej a regionálnej geografie sveta, ktoré sa postupne rozvíjajú a spresňujú od 5. do 9. ročníka.

- Základným cieľom je osvojiť si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou a doplňujúcimi zdrojmi informácií, schopnosť aplikovať získané poznatky v praktickej činnosti, kladný vzťah ku geografii.

- Dôležitým cieľom je naučiť žiakov chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami. Pritom je dôležité mať dostatočné vedomosti o svojej vlasti, vážiť si prostredie, v ktorom žijeme a zachovať si svoju kultúru a národnú identitu v európskom priestore.
- Spolu s osvojením vedomostí a zručností má predmet aj spoločenský význam, ktorý spočíva v uvedomovaní si a chápaní existujúcich a hroziacich problémov a tým vedie k zvýšeniu environmentálneho vedomia obyvateľstva. Výchovným cieľom je prehliť aj estetické a etické cítenie žiakov.

KOMPETENCIE ŽIAKOV :

Žiaci budú vedieť :

- -vedomosti o Zemi ako vesmírnom telese a dôsledkoch postavenia v slnečnej sústave,
- -vedomosti o základných fyzickogeografických a socioekonomických javoch a ich konkretizácii pri charakteristike jednotlivých svetadielov
- -podrobnejšie geografické poznatky o svojej vlasti a miestnej krajine
- -zručnosť pracovať s mapami a vyvodzovať z nich základné charakteristiky zobrazovaného územia.

Základom obsahu vyučovania zemepisu v základnej škole je regionálna geografia. V regionálnej geografii sveta je obsah zameraný na charakterizovanie polohy, prírodných pomerov, obyvateľstva a hospodárstva.

Učivo o Slovensku v 8. ročníku je koncipované ako komplexná charakteristika štátu s možnosťou porovnávania so štátmi v iných častiach sveta. Ako jeden tematický celok je vyčlenené učivo o miestnej krajine, v ktorom sa syntetizujú poznatky získané od 5. ročníka.

Žiaci získavajú informácie charakteru fyzickogeografického, ale aj so zameraním na hospodársko - politickú a kultúrnu charakteristiku s dôrazom na integračné tendencie.

Obsahom vyučovania zemepisu je systém zemepisných cvičení a pozorovaní, prípadne vychádzok v 5. až 8. ročníku.

Prehľad tematických celkov a odporúčaný počet hodín

Počet hodín pri jednotlivých tematických celkoch je len odporúčaný. Jednotlivé tematické celky sa môžu v rámci ročníka presúvať po dohode v predmetovej komisii v škole.

8. ročník

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. Úvod do vyučovania- 2hod,
  2. Regionálna geografia Slovenskej republiky- 53 hod.
  3. Geografia miestnej krajiny- 8 hod.
- Zemepisné cvičenia a pozorovania- 2 hod.
4. Opakovanie učiva – 3 hod.

3. Obsahový a výkonový štandard predmetu

8. ročník

(2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

1. ÚVOD DO VYUČOVANIA

Prehľad získaných poznatkov, ktoré sa budú využívať v nasledujúcom tematickom celku.

2. REGIONÁLNA GEOGRAFIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- charakterizovať význam polohy štátu v strede Európy pre spoluprácu s ostatnými štátmi,
- určiť polohu štátu zemepisnými súradnicami a podľa fyzickogeografických kritérií, vedieť sa orientovať na mape sveta,
- získať poznatky o jednotlivých zložkách krajinnej sféry a ich priestorovej diferenciacii (geologická stavba územia, povrch, podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo),
- analyzovať tematické mapy, precvičovať zručnosti pri práci s kartografickým materiálom,

- získať základné poznatky o obyvateľstve (počet, rozmiestnenie, štruktúra a pohyb obyvateľstva),
- analyzovať vzájomné súvislosti pri osídľovaní územia, pri rozmiestňovaní obyvateľstva a jeho pohybe,
- získať základné poznatky o hospodárskych odvetviach, poznať výrobky vyrábané na Slovensku
- vysvetliť vzťahy medzi prírodnými podmienkami a lokalizáciou hospodárskych objektov a výstavbou dopravných sietí,
- porovnať predpoklady jednotlivých oblastí Slovenska pre cestovný ruch, turistiku a možnosti exkurzií,
- analyzovať zákonitosti priestorového rozmiestnenia jednotlivých činností hospodárstva,
- komplexne charakterizovať oblasti Slovenska z hľadiska prírodných celkov, hospodárskej aktivity človeka, ale aj tradícií a etnografie,
- porovnať prírodné javy na celej zemeguli s prírodnými charakteristikami na území Slovenska,
- uvedomiť si význam geografického vzdelania pri riešení problémov v prírode a v hospodárskej činnosti.

1.1 Všeobecná charakteristika

História a vznik štátu. Geografická poloha.

1.2 Prírodné pomery

1.2.1 Geologická stavba územia

Západné Karpaty, Východné Karpaty, Panónska panva

Výskyt nerastných surovín

1.2.2 Stavba zemského povrchu. Typy reliéfu. Geomorfologické členenie územia.

1.2.3 Podnebie a počasie

Určujúce činitele podnebia, podnebné pásmo, charakteristika podnebia,
znečistenie ovzdušia

1.2.4 Vodstvo.

Úmoria, povodia, riečna sieť, jazerá, umelé vodné nádrže, podzemné vody.
Znečistenie podzemných a povrchových vôd.

1.2.5 Pôdy

Pôdne typy, pôdne druhy na Slovensku, ochrana pôd

1.2.6 Rastlinstvo a živočíšstvo

Rozšírenie rastlinných spoločenstiev a živočíchov podľa geografických
charakteristík. Ochrana rastlín a živočíchov.

1.3 Obyvateľstvo a sídla

3.1 Štruktúra a vývoj počtu obyvateľov

Hustota zaľudnenia, pohyb obyvateľstva, štruktúra obyvateľov.

3.2 Vývoj sídelnej siete

Mestá a vidiecke sídla.

1.4 Hospodárstvo

1.4.1 Štruktúra a vývoj hospodárstva

1.4.2 Priemysel, lokalizačné činitele, priemyselné odvetvia, priemyselné oblasti

1.4.3 Poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo

Hlavné oblasti poľnohospodárskej výroby.

1.4.4 Doprava a spoje

Štruktúra dopravy a charakteristika jednotlivých druhov dopravy.

1.4.5 Cestovný ruch, školstvo, zdravotníctvo, kultúra

1.5 Geografická charakteristika oblastí Slovenska

Komplexná geografická charakteristika oblastí Slovenska

1.5.1 Vymedzenie oblastí Slovenska

1.5.2 Geografické oblasti Slovenska vyčlenené na základe charakteristických čŕt krajiny

3. GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA MIESTNEJ KRAJINY

Praktické cvičenia, vychádzky

Práca s mapou miestnej krajiny - topografickou alebo turistickou, praktické pokusy v prírode, získavanie informácií o histórii a súčasnosti sídla, samostatné pozorovania žiakov.

4. OPAKOVANIE UČIVA

Priebežný a záverečný prehľad získaných poznatkov.

4. Prierezové témy :

- **Osobnostný a sociálny rozvoj žiaka** vo všetkých tematických celkoch
- **Ochrana života a zdravia** – charakteristiky obyvateľstva, podnebie, pôdy, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, zdravotníctvo, priemyselné odvetvia, poľnohospodárstvo
- **Multikultúrna** – charakteristiky obyvateľstva, rozvoj cestovného ruchu
- **Dopravná**- druhy dopravy, zahraničný obchod, cestovný ruch, región
- **Mediálna** – vyhľadávanie a objektívne / relevantné zdroje informácií .časopisy,noviny, encyklopédie, obrazový a propagačný materiál, atlasy, www stránky
- **Environmentálna**- vo všetkých tematických celkoch
- **REGIONÁLNA** – využitie polohy v euroregióne, doprava, kultúra, CR, zahraničný obchod, prírodné charakteristiky, prvky humánnej geografie

5. Pedagogické stratégie a formy práce:

Úvod do vyučovania	Motivačné rozprávanie Riešenie problémových úloh a otázok Práca s textom a mapou Práca so zdrojmi informácií Zhľukovanie Tvorenie n – tíc podľa významu, doplňovačky, tajničky	Práca vo dvojiciach Skupinová práca Samostatná práca
Regionálna geografia SR	Motivačné rozprávanie Riešenie problémových úloh a otázok Práca s textom a mapou Práca so zdrojmi informácií Zhľukovanie Tvorenie n – tíc podľa významu, doplňovačky, tajničky	Práca vo dvojiciach Skupinová práca Samostatná práca
Geografická charakteristika miestnej krajiny	Motivačné rozprávanie Riešenie problémových úloh a otázok Práca s textom a mapou Práca so zdrojmi informácií Zhľukovanie Tvorenie n – tíc podľa významu, doplňovačky, tajničky Tvorba a prezentácia projektu	Práca vo dvojiciach Skupinová práca Samostatná práca
Opakovanie učiva	Motivačné rozprávanie Riešenie problémových úloh a otázok Práca s textom a mapou Práca so zdrojmi informácií Zhľukovanie Tvorenie n – tíc podľa významu, doplňovačky, tajničky	Práca vo dvojiciach Skupinová práca Samostatná práca
Zemepisné cvičenia a pozorovania	Motivačné rozprávanie Riešenie problémových úloh a otázok Práca s textom a mapou	Práca vo dvojiciach Skupinová práca Samostatná práca

6. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Regionálna geografia SR	L. Tolmáči a kol. Učebnica	dataprojektor , notebook, počítač	Nástenná mapa	Internet, DVD, zemepisné encyklopédie

	ZEMEPIS 8 Slovensko Atlas SR	Interaktívna tabuľa	atlas	Obrazový materiál Štatistický materiál
Geografická charakteristika miestnej krajiny	L. Tolmáči a kol. Učebnica ZEMEPIS 8 Slovensko Atlas SR	počítač Interaktívna tabuľa	Nástenná mapa Atlas Turistická a topografická mapa	Internet, zemepisné encyklopédie, odborné časopisy Obrazový materiál Štatistický materiál
Opakovanie učiva	L. Tolmáči a kol. Učebnica ZEMEPIS 8 Slovensko Atlas SR	počítač Interaktívna tabuľa	mapa,	Internet, DVD, automapa, turistická mapa, slepá mapa

7. Požiadavky na výstup

Požadovaný výstup žiakov z geografie vo 8.ročníku:

- orientovať sa na mape podľa zemepisných súradníc
- orientovať sa v pláne mesta, autoatlase, v mape alebo pláne na internete
- vedieť čítať mapy všeobecnogeografické, tematické a rozumieť im
- interpretovať údaje získané z grafu, diagramu
- charakterizovať dané územie v štruktúre poloha, povrch, podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo, lesy, poľnohospodárstvo, priemyselné odvetvia, obyvateľstvo, sídla, doprava, cestovný ruch, zaujímavosti
- pripraviť projekt, vypracovať a odprezentovať ho
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych
- získavať údaje zo zdrojov, využívať internet, odbornú literatúru
- tvoriť mentálne mapy so symbolmi

7. Hodnotenie

Žiaci vo 8. ročníku sú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Hodnotí sa ústny prejav, písomný prejav, práca s mapou, referáty a projekty. Okrem hodnotenia známku, ktorá zhodnocuje výsledok práce žiaka, je potrebné zaradiť aj slovné hodnotenie. Slovné hodnotenie zohľadňuje kognitívne schopnosti žiakov, ich postoje k školskej práci, individuálne i sociálne správanie, celkovú aktivitu. Pomáha pri vytváraní sebahodnotenia žiaka. Slovné hodnotenie poskytuje priestor na hodnotenie iných žiakov ako aj seba samého. Je možné kombinovať obidva spôsoby hodnotenia.

Proces

Učebné osnovy sú spracované rámcovo tak, aby umožnili učiteľom prípravu a realizáciu vyučovania podľa ich predstáv.

Formy a metódy vyučovania nie sú predpísané, záleží na tvorivosti učiteľa a možnostiach, ktoré má k dispozícii. Učebné osnovy umožňujú učiteľovi aj upraviť počet hodín venovaný jednotlivým témam podľa podmienok v triede.

Dôraz treba klásť na zníženie záťaže pamäťových funkcií. Doplňujúce a najmä číselné údaje nemajú byť predmetom hodnotenia a klasifikácie. Vyučovací proces prebieha väčšinou v triede, ale vhodné je podľa možností zaradiť do vyučovania hodiny v prírode. Obsah vyučovania zemepisu je prepojený aj s predmetmi prírodopis, občianska výchova, matematika, fyzika, dejepis, v menšej miere aj s ostatnými predmetmi. Je potrebné, aby učiteľ poznal aj obsah ostatných predmetov, v tých častiach učiva, ktoré súvisia so zemepisom.

Vo vyučovacom procese sa hodnotí primerané ovládanie základných poznatkov, pojmov, faktov, pochopenie vzťahov medzi geografickými javmi, schopnosť reprodukovať poznatky, zručnosti pri práci s mapou, schopnosť aplikovať získané poznatky v krajine, celková úroveň a kultivovanosť prejavu.

Vychádzky sú len odporúčané. O ich zaradení a realizácii rozhoduje učiteľ. Na hodinách sa môžu veľmi často uplatňovať okrem cvičení s mapami aj didaktické hry, modelové situácie a ďalšie motivačné aktivity tak, aby učivo bolo zaujímavé sprístupnené žiakom a žiaci mali dostatok priestoru na samostatnú prácu a radosť z učenia.